

ΟΙ ΙΣΤΟΡΙΕΣ: MARIJANA

Όνομα: **MARIJANA**

Επίθετο: **ČEŠNOVAR**

Ηλικία: **63**

Χώρα προέλευσης: **ΒΟΣΝΙΑ**

Ζει στην **Σλοβενία** από το: **1992**

ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Ο σύζυγος της Marijana Češnovars πέθανε το 1990 και το 1992 το Σαράγιεβο και η Βοσνία ενεπλάκησαν στον πόλεμο της Βοσνίας. Η Marijana πέρασε πενήντα ακόμα μέρες στο Σαράγιεβο. Ήταν μία τρομακτική εμπειρία. Στη συνέχεια, έφυγε με το γιό της και πήγε στη Σλοβενία. Παρότι έχει πτυχίο πανεπιστημίου στα οικονομικά και η γιαγιά της έμενε στη Σλοβενία, όπου η οικογένειά της έχει επιχείρηση με διαμερίσματα-στούντιο, παρότι μιλούσε λίγο Σλοβενικά όταν έφτασε, δεν αισθάνθηκε αποδεκτή για πολύ καιρό. Οι Σλοβένοι είναι ευαίσθητοι σε ότι αφορά την προφορά εκείνων που έχουν ως μητρική γλώσσα τα Σερβο-Κροατικά και το να μιλάει Σλοβενικά ήταν πάντοτε μία πρόκληση για τη Marijana. Έχοντας εγγραφεί στο Σλοβενικό Πανεπιστήμιο Τρίτης Ηλικίας, αισθάνεται επιτέλους αποδεκτή και θεωρεί ότι έχει ενσωματωθεί. Στην τρίτη ηλικία, αυτό που μετράει είναι η δυνατότητα να είσαι ο εαυτός σου και να δημιουργείς σχέσεις. Μπορείς να επιτύχεις την ενσωμάτωση μέσω των σπουδών και να απολαμβάνεις την ομορφιά μαζί με τους ντόπιους.

“ΣΗΜΑΣΙΑ ΕΧΕΙ ΠΟΙΟΣ ΕΙΣΑΙ, ΟΧΙ ΤΙ ΕΙΣΑΙ”

ΣΥΡΡΑΞΗ

Ο πόλεμος στο Σαράγιεβο ξεκίνησε την 6η Απριλίου 1992. Ήταν κάτι το απίστευτο. Ο ενάμιση μήνας που έμεινε στο Σαράγιεβο σε καιρό πολέμου προτού φύγει ήταν η πιο τρομακτική και αβέβαιη περίοδος της ζωής της. Ο σύζυγός της είχε πεθάνει το Νοέμβριο 1990 λόγω σοβαρής καρδιακής προσβολής, το κτίριο της πρώην εταιρείας της ήταν ένα από τα πρώτα κτίρια που καταστράφηκαν κατά τη διάρκεια του πολέμου, κι έτσι βρέθηκε μόνη, χωρίς δουλειά και μόνη μητέρα ενός 7χρονου αγοριού.

ΑΠΟΔΡΑΣΗ

“Ένας φίλος μου με έστειλε στον οργανισμό «Πρεσβεία του Παιδιού». Δεν δίστασα καθόλου και η απόφασή μου να φύγω ήταν σθεναρή. Ήμουν τυχερή που είχα τη γιαγιά μου στη Σλοβενία σε μία επιχείρηση με διαμερίσματα-στούντιο η οποία ανήκε στην οικογένειά μου.

Ταξίδεψα με τον γιο μου με λεωφορείο μαζί με πολλές άλλες γυναίκες κάθε ηλικίας και με τα νεογέννητα παιδιά τους. Πολλές γυναίκες που δεν ήξεραν αν τα μέλη της οικογένειάς τους είναι ζωντανά, πληγωμένα ή νεκρά έκλαιγαν και τσίριζαν. Ακούγονταν επίσης πυροβολισμοί και φοβηθήκαμε πολύ. Δύο μέρες αργότερα, διασχίζοντας κρυφούς δρόμους μέσα από τους λόφους της Βοσνίας, φτάσαμε στο Σπλίτ και συνεχίσαμε το δρόμο μας για τη Ριέκα και από κει για τη Λιουμπλιάνα. Τις ημέρες εκείνες εξακολουθούσα να πιστεύω ακράδαντα ότι ο πόλεμος στο Σαράγιεβο δεν θα κρατούσε και ότι σύντομα θα γυρίζαμε πίσω. Πόσο αφελής ήμουν!”

Μπόρεσε να στηριχθεί στους ανθρώπους κοντά της, σε ορισμένους επαγγελματίες και ιδρύματα.

ΟΙ ΙΣΤΟΡΙΕΣ: MARIJANA

ΑΝΗΚΕΙΝ

“Τους πρώτους μήνες βεβαιωθήκαμε ότι ο πόλεμος πίσω στη Βοσνία πήγαινε προς το χειρότερο και ότι δεν θα ήταν δυνατό να επιστρέψουμε. Τις μέρες εκείνες, ανακαλύψαμε επίσης ποιοι ήταν οι αληθινοί μας φίλοι και ποιοι οικογενειακοί δεσμοί ήταν ισχυροί. Ορισμένοι φίλοι και συγγενείς δεν μου τηλεφωνούσαν καν, φοβούμενοι ότι θα χρειαζόμουν τη βοήθειά τους.

Τον Αύγουστο του 1992, αποφάσισα να στείλω το γιο μου σε Σλοβενικό δημοτικό σχολείο. Το γεγονός ότι ήμασταν πρόσφυγες δεν έκανε ευκολότερη την απόφασή μου. Έπρεπε να χτυπήσουμε πολλές πόρτες γραφείων και σχολείων. Πήγα ακόμα και στο Υπουργείο Παιδείας. Τελικά ο γιος μου εγγράφηκε στο δημοτικό σχολείο *Tope Tomšič*. Ο διευθυντής, ένας υπέροχος και ευγενικός άνθρωπος, με βοήθησε. Ωστόσο, η εμπειρία του γιου μου εκεί του άφησε ανάμικτα συναισθήματα. Ορισμένες εμπειρίες ήταν απογοητευτικές, όπως τότε που του ζητήθηκε να γράψει για τον *France Prešern*, τον εμβληματικό Σλοβένο ποιητή, και ενώ το κείμενό του έλαβε τον καλύτερο βαθμό στην τάξη του, δεν επιτράπη στο γιο μου να διαβάσει την εργασία του στους άλλους γιατί «κάτι τέτοιο δεν θα ήταν πρόπον για ένα πρόσφυγα». Τα περιστατικά αυτά με στενοχωρούσαν και δεν μπορούσα να εξηγήσω το λόγο στο γιο μου.

Άλλη εμπειρία. Ο γιος μου πήγε την γεννημένη στη Λουμπλιάνα γιαγιά του, η οποία μόλις είχε φθάσει από το Σαράγιεβο, στο σχολείο για να δείξει σε όλους πόσο καλά ήταν τα Σλοβενικά της. Δεν είναι δύσκολο να φανταστούμε γιατί το έκανε: για να δείξει ότι κι εμείς ήμαστε Σλοβένοι και για να αντιμετωπίσει τα αγενή και προσβλητικά σχόλια των συμμαθητών του. Τα παιδιά είναι σκληρά.

Πίσω στο Σαράγιεβο, είχα ορισμένους Σλοβένους

**Επιτέλους
αισθάνεται ότι
έχει ενσωματωθεί
από τη στιγμή που
εγγράφηκε στο Σλοβενικό
Πανεπιστήμιο Τρίτης
Ηλικίας.**

συνεταίρους, αλλά λόγω του πολέμου, των αλλαγών και των διαδικασιών ιδιωτικοποίησης, πολλές επαφές και δεσμοί χάθηκαν. Αυτό ήταν δύσκολο για μένα όταν ξεκίνησα να ψάχνω για δουλειά. Ένας γείτονας με κατεύθυνε στο Κέντρο Κοινωνικής Εργασίας - δεν θα ξεχάσω ποτέ πόσο ευγενικός ήταν ο κοινωνικός λειτουργός. Έκανε τα πάντα, ότι μπορούσε, για να με βοηθήσει.

Το Σεπτέμβριο 1992 ξεκίνησα να καθαρίζω τα διαμερίσματα τριών Σλοβενικών οικογενειών διανοσόμενων. Είμαι απόφοιτος πανεπιστημίου και κατέχω πτυχίο οικονομικών. Ωστόσο, εκείνοι με θεωρούσαν περισσότερο καθαρίστρια παρά ως ένα άτομο με διάφορες δεξιότητες. Παρατήρησα ότι το πιο σημαντικό ήταν το πώς μιλούσα τα Σλοβενικά, η προφορά μου. Δεν ξέρω γιατί, αλλά το να μιλάω ξένες γλώσσες ήταν πάντοτε πρόβλημα για μένα. Πολύς κόσμος με κριτικάριζε. Πώς και δεν σου έμαθε η μητέρα σου Σλοβενικά; με ρωτούσαν συχνά. Εκείνη όμως μου δίδαξε αρκετά για να επικοινωνώ με τους Σλοβένους κατά τη διάρκεια των ετήσιων διακοπών μου, όταν ερχόμουν συχνά στη Σλοβενία. Και αργότερα, η ικανότητά μου να μιλάω Σλοβενικά με βοήθησε να εργαστώ με τους Σλοβένους συνεταίρους μας.

Δύο χρόνια αργότερα βρήκα δουλειά σε ένα κατάστημα αλλαντικών. Γλώσσα, πάντα η γλώσσα! Η Σλοβενική κοινωνία είναι κλειστή και δεν ανοίγεται εύκολα στους πρόσφυγες από την πρώην Γιουγκοσλαβία.

Εκείνες τις μέρες γνώρισα και το μέλλοντα σύζυγό μου. Είναι Σλοβένος αλλά δεν έχει καμία προκατάληψη αναφορικά με την καταγωγή μου και το γεγονός ότι είμαι πρόσφυγας.

Αργότερα, ένας συνάδελφος μου πρότεινε να εγγραφώ στο Σλοβενικό Πανεπιστήμιο Τρίτης Ηλικίας, όπου ξεκίνησα να μελετώ Ιστορία της Τέχνης. Έχει δώσει νόημα στη ζωή μου, και μου άνοιξε ορίζοντες στον έξω κόσμο.

Να επιστρέψω στο Σαράγιεβο; Όχι, δεν θα πήγαινα πίσω στο Σαράγιεβο επειδή έχει αλλάξει και έχει γίνει μία τουριστική πόλη, τίποτα περισσότερο. Όσο περισσότερο

ΟΙ ΙΣΤΟΡΙΕΣ: MARIJANA

ζεις εκεί, τόσο λιγότερο σου αρέσει. Ο γιος μου μεγάλωσε στη Σλοβενία, τελείωσε τις σπουδές του εκεί, έπιασε δουλειά, ενσωματώθηκε πλήρως. Είμαι ευτυχισμένη στο γάμο μου και παρά τις αναρίθμητες αντιξοότητες που χρειάστηκε να αντιμετωπίσω, θεωρώ ότι ήμουν τρομερά τυχερή. Μπορεί αυτό που θα πω να ακουστεί σκληρό από μία πρόσφυγα όπως εγώ, αλλά κατά τη γνώμη μου δεν θα πρέπει να επιτρέπεται σε όλους τους πρόσφυγες να διασχίζουν τα σύνορα και να εγκαθίστανται σε μία χώρα, εκτός εάν είναι έτοιμοι να κάνουν πραγματική προσπάθεια να ενσωματωθούν στην κοινωνία υποδοχής.”